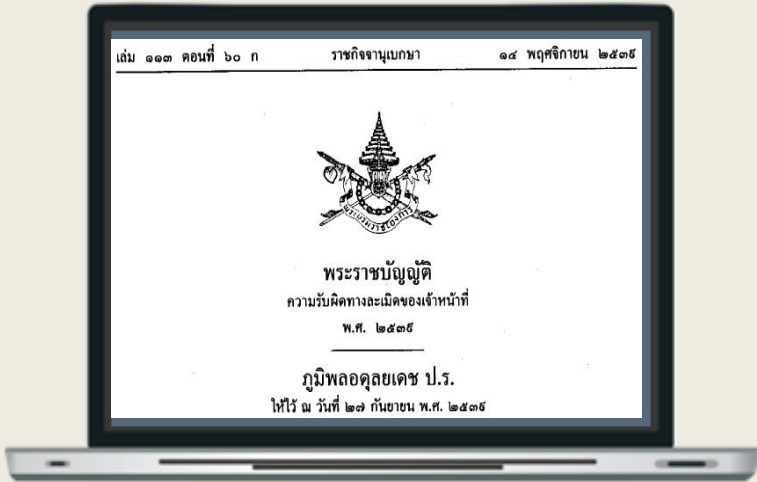

พระราชบัญญัติความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙

วิชญ์ชัย ธรรมประดิษฐ์

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๑ ข้อความคิดเรื่องละเมิด

๒ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
ก่อนใช้ พ.ร.บ. ฉบับนี้

๓ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
หลังใช้ พ.ร.บ. ฉบับนี้

ข้อความคิดเรื่อง “ละเมิด”

๑. เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
(เป็นความสัมพันธ์ตามกฎหมายเอกชน)
๒. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล : นิติเหตุ

นิติเหตุ : สาเหตุที่ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหว ในทางกฎหมาย

ธรรมชาติ

- การเกิด
- การเจริญเติบโต
- การตาย

การกระทำของ
บุคคล

- มุ่งให้เกิดผลทางกฎหมาย
- ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดผลทางกฎหมาย

นิติเหตุ : การกระทำของบุคคล

ผู้กระทำมุ่งให้เกิด
ผลทางกฎหมาย

๑. นิติกรรม
๒. สัญญา

ผู้กระทำไม่ได้ตั้งใจ
ให้ผลในทาง
กฎหมายเกิดขึ้น

๑. ละเมิด

ความรับผิด เพื่อการกระทำละเมิดจาก การกระทำของตนเอง ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน เพื่อการนั้น

วัตถุประสงค์ในการตรากฎหมายนี้

การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
มิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวโดยเฉพาะ

ก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ที่ปฏิบัติหน้าที่ แล้วก่อให้เกิดละเมิดแก่
หน่วยงานหรือบุคคลภายนอก

ก่อให้เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้นโดยทางอ้อม

หลักการสำคัญของกฎหมายฉบับนี้

1

วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐในผลแห่งละเมิดที่เกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลภายนอก

2

หลักเกณฑ์ความรับผิดจากการทำละเมิดดังกล่าว ต้องเป็นความรับผิดจากการทำละเมิดอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น

หลักการสำคัญของกฎหมายฉบับนี้

3

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวจากการกระทำละเมิดเมื่อการปฏิบัติหน้าที่นั้นเป็นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

4

บุคคลภายนอกจะฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นการส่วนตัวไม่ได้ ต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐ

5

หน่วยงานของรัฐมีส่วนต้องรับผิดชอบในความเสียหายนั้นด้วย

กรอบในการใช้ พระราชบัญญัติ นี้

๑.กรอบในแง่องค์การและองค์กร

๒.กรอบในแง่เวลา

๑. กรอบในแง่องค์การและองค์กร

องค์การและองค์กร

หน่วยงานของรัฐ

เจ้าหน้าที่

กำหนดไว้ใน พ.ร.บ.

กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา

หน่วยงานของรัฐ

กำหนดไว้ใน พ.ร.บ.

ส่วนราชการ

กระทรวง ทบวง กรมฯ
ราชการส่วนภูมิภาค
ราชการส่วนท้องถิ่น

รัฐวิสาหกิจ

จัดตั้งโดย พ.ร.บ.
หรือโดย พรฎ.

กำหนดไว้ใน พ.ร.ฎ.

กำหนดเป็น
เฉพาะหน่วยงาน

เจ้าหน้าที่

ข้าราชการ

พนักงาน

ลูกจ้าง

ผู้ปฏิบัติงานประเภท
อื่นไม่ว่าในฐานะ
กรรมการหรือฐานะ
อื่นใด

๒. กรอบในแง่เวลา

ให้ใช้ พระราชบัญญัติฉบับนี้
ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

กระทำละเมิดก่อน
๑๕ พฤศจิกายน
ต้องทำอย่างไร

กระทำละเมิดหลัง
๑๕ พฤศจิกายน
ต้องทำอย่างไร

การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

ก. กระทำต่อ
บุคคลภายนอก
(เอกชน)

ข. กระทำต่อหน่วยงานของรัฐ
- หน่วยงานที่ผู้นั้นสังกัด
- กระทำต่อหน่วยงานอื่น
- กระทำต่อหน่วยงานเดียว
หรือหลายหน่วยงาน

ก. กรณีกระทำละเมิดต่อเอกชน

: ต้องเป็นกรณีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่

- หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบโดยตรงจากผลละเมิดนั้น (มาตรา ๕)
- ถ้าฟ้องผิดตัว ผู้ถูกฟ้องยื่นคำร้องต่อศาลให้เรียกผู้ต้องรับผิดชอบเข้ามาในคดีได้

ก. กรณีกระทำละเมิดต่อเอกชน

ต้องเป็นกรณีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่

ก. กรณีกระทำละเมิดต่อเอกชน

ถ้าไม่ใช่เป็นการปฏิบัติหน้าที่

- การพิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่ใช้หลักเกณฑ์ตาม ป.พ.พ.
- ฟ้องต่อศาลยุติธรรม
- อายุความใช้ตาม ม. ๔๘๘ ป.พ.พ.

ข. กรณีกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

ละเมิดต่อ
หน่วยงาน
ของรัฐ

หน่วยงานที่ผู้นั้นสังกัด

กระทำต่อหน่วยงานอื่น

กระทำต่อหน่วยงาน
เดียว/หลายหน่วยงาน

เกิดจากการปฏิบัติ
หน้าที่ : ใช้หลักเกณฑ์
เดียวกับละเมิดต่อเอกชน

มิใช่เกิดจากการปฏิบัติ
หน้าที่ : บังคับตาม ป.พ.พ.

ข. การทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

อายุความที่จะเรียกค่าเสียหายจากเจ้าหน้าที่ไม่ว่าการละเมิดนั้นจะเป็นการละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ หน่วยงานของรัฐต้อง ฟ้องเรียกร้องภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ถ้า หน่วยงานเห็นว่าเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังยืนยันว่าต้องรับผิดชอบให้ มีอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง (มาตรา ๑๐)

หลักเกณฑ์การพิจารณา

กรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัว

๑. การกระทำละเมิดที่เกิดจาก
การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้กระทำไป
โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

๒. จำนวนค่าสินไหมให้คำจนถึงระดับ
ของความร้ายแรงของการกระทำ
และความเป็นธรรม

๓. ถ้าหน่วยงานมีส่วนในการละเมิดด้วย
ให้หน่วยงานมีส่วนรับผิดชอบด้วย

๔. กรณีที่การกระทำละเมิดเกิดจาก
เจ้าหน้าที่หลายคนมิได้นำหลัก
ทฤษฏีนี้ร่วมมาใช้บังคับ

ประมาทเกินไปอย่างร้ายแรง

การกระทำโดยมิได้ตั้งใจแต่เป็นการกระทำซึ่งบุคคลพึงคาดหมายได้ว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายแต่ไม่ตระหนักที่จะใช้ความระมัดระวัง ซึ่งหากใช้ความระมัดระวังเพียงเล็กน้อยก็อาจป้องกันความเสียหายได้

หลักเกณฑ์การคำนวณสัดส่วนการรับผิดชอบ

จงใจ
ชัดใช้
๑๐๐%

-ประมาท เลินเล่อ อย่างร้ายแรง -

ฝ่าฝืน หลีกเลียง ละเลย การใช้กฎหมายหรือระเบียบ ข้อบังคับ

มิได้แก้ไข /
บรรเทา
ความเสียหาย
ชัดใช้
๙๑ - ๙๕ %

ได้ช่วยแก้ไข /
บรรเทา
ความเสียหาย
ชัดใช้
๘๑ - ๙๐%

ขาดความระวังในลักษณะ
คาดเห็น / หากระมัดระวัง
ก็จะคาดเห็นได้
ชัดใช้
๖๕ - ๘๐%

(หนังสือกระทรวงการคลังที่ กค ๐๔๐๖.๖๖๑๒๑ ลว. ๒๖ ธันวาคม ๔๕)

สรุปกฎหมายว่าความรับผิดชอบ ของเจ้าหน้าที่

แยกความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่ & ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่

การไล่เบี้ย

ระดับความร้ายแรง & ความบกพร่อง

แยกความรับผิดชอบ

หน่วยงานภาครัฐ & เจ้าหน้าที่

ไม่นำหลัก “ลูกหนี้ร่วม”

มาใช้บังคับ

สิทธิการไล่เบี้ย

จงใจ & ประมาทเลินเล่อ

กำหนดเรื่อง “อายุความ”

แตกต่างจาก ป.พ.พ.

หน่วยงานใช้ “มาตรการบังคับทางปกครอง” ได้เอง

วิชญ์ชัย ธรรมประดิษฐ์